

Monumentnummer*: 512722

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 14 maart 2000
Kadaster deel/nr 82819/80

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Soest Soest Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Soest

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Soest K 1625

Omschrijving**

Inleiding

In 1931 is door de Arnhemse Waterleiding-Maatschappij (een dochter van de Utrechtsche Waterleiding-Maatschappij) aan de Bilthovense architect H.F. Mertens de opdracht verleend een WATERTOREN met HEKWERK te bouwen in de gemeente Soest. Vier jaar eerder had Mertens een watertoren gebouwd in Bilthoven en na Soest zou hij nog een watertoren bouwen in Oude Pekela (1938). Alle drie de ontwerpen zijn rechtstreeks te herleiden tot een prijsvraagontwerp van M. de Klerks uit 1912. Als locatie is een perceel aan de Oranjelaan gekozen, dat nabij het hoogste punt (19 meter) van de Soestereng is gelegen. De toren hoefde door deze hoge locatie slechts 23,7 meter hoog te worden, lager dan de meeste watertorens. De architectonische verschijningsvorm duidt op nauwe verwantschap met het zakelijk expressionisme. In 1985-1986 is de toren in opdracht van H. van Oest tot woning verbouwd. Het stalen reservoir is daarbij uit de toren verwijderd.

Omschrijving

De langs de Oranjelaan gelegen watertoren uit 1931, naar ontwerp van H.F. Mertens, is op een ronde plattegrond geheel uit baksteen opgetrokken. De schacht van de toren bestaat uit een viertal op elkaar gestapelde cilindervormen van verschillende diameter. De onderste cilinder fungeert als sokkel en is op de ingangspartij aan de westzijde na geheel blind. Hierboven springt de gevel terug en is

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

tot de ruimte van het waterreservoir vier bouwlagen hoog. De draagconstructie is niet weggewerkt, maar wordt juist benadrukt in het exterieur. De schacht is geprofileerd met steunberen die het reservoir in de uitkragende cilinder ondersteunen. Tussen de steunberen zijn aan vier zijden liggende vierlichtsvensters gezet. De twee steunberen ter weerszijden van de ingang worden even onder de ruimte van het waterreservoir met een betonnen latei verbonden. Hierop is een muur als bekroning gemetseld die gedeeltelijk voor het gevelvlak van de cilinder met het waterreservoir doorloopt. Deze muur wordt afgesloten met een deklijst. De cilinder met het waterreservoir is voorzien van in twee rijen geplaatste betonnen, platte drielichtsvensters. Boven op de derde cilinder is een kleinere cilinder gezet die door een plat dak is gedekt.

Het perceel is aan de straatzijde afgerasterd door een hekwerk met gemetselde vierkante pijlers, waartussen een ijzeren hekwerk is gezet.

Waardering

De watertoren met bijbehorend hekwerk aan de Oranjelaan te Soest is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een watertoren in zakelijk expressionistische stijl uit de jaren '30 van de 20ste eeuw. Als zodanig maakt het deel uit van de ontwikkeling van de drinkwatervoorziening in de provincie Utrecht. Tevens is de watertoren van waarde door de plaats die het inneemt binnen het oeuvre van architect Mertens. Tevens heeft het ensemblewaarde als beeldbepalend 'landmark' het hoogste deel van de Soester eng.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke
Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Erfscheidig(D)
Industrie

Functie

Hek
Nutsbedrijf